

# 10. KONGRES

## ZVEZE SINDIKATOV SLOVENIJE

Inventivna dejavnost v naši občini

### Akti še niso akcija

V pripravah na 10. kongres zveze sindikatov Slovenije je občinski svet zveze sindikatov Slovenije Ljubljana-Siška organiziral tematsko razpravo: »Vloga znanosti in vključevanje znanja v proizvodne procese in naloge sindikata na področju uveljavljanja inventivne dejavnosti«.

Inventivna dejavnost je eden od pomembnih vzvodov za pospešen gospodarski in splošni družbeni napredek. Razvijanje in pospeševanje inventivne dejavnosti je tako ena od najvažnejših sestavin stabilizacijskih naporov, ki bo omogočala premagovanje vseh ovir, ki so se nakopičile v sedanjem času.

Ze pred šestimi leti je bil, ravno zaradi tako pomembne vloge, ki jo ima pri našem razvoju inventivna dejavnost, sklenjen družbeni dogovor o inovacijah, kot osnova za sprotno uresničevanje politike o inovacijah. Zveza sindikatov kot ena od podpisnic tega dogovora je prevzela predvsem nalogo in s tem tudi odgovornost, da v organizacijah združenega dela spodbuja in krepi zavest o inventivni dejavnosti kot sestavini združenega dela.

In ravno priprave na 10. kongres zveze sindikatov Slovenije, ki bo od 11. do 13. oktobra v Ljubljani, so dale ponovno spodbudo, da je občinski svet preko svojega kluba samoupravljalcev organiziral tematsko razpravo o inventivni dejavnosti v naši občini.

Osnovni namen razprave je bil v izmenjavi izkušenj na področju vključevanja znanosti v proizvodne procese in da se nakažejo nadaljnje možnosti uveljavljanja inventivne dejavnosti v združenem delu. Razprava je zajela naslednja vprašanja:

- inovacija kot ekonomska kategorija in njena naloga v razvojni funkciji delovne organizacije;
- planiranje inovacij in dohodek od inovacij;
- organiziranje množične inventivne dejavnosti;
- realizacija inovacijskih procesov od ideje do dohodka;
- inovacijska dejavnost kot osnova za selektivno razvojno politiko;
- financiranje inovacijskih projektov;
- tveganje v inovacijskih procesih;
- primeri in konkretna problematika v praksi s predlogi;
- normativno urejanje inventivne dejavnosti.

Osnovna naloga sindikata je v ustvarjanju takšnih pogojev v družbi, v katerih se bo lahko inventivna dejavnost množično razvijala. Sindikat mora vztrajati, da se v praksi uveljavi ustrezno vrednotenje inovacijskih dosežkov, seveda skladno z načeli delitve po delu in rezultatih dela. Poudarjena nujnost vloge inovacijske dejavnosti, če jo hočemo spraviti na višjo raven, je tudi v tem, da pri prikazovanju doseženih rezultatov gospodarjenja dejansko seznanimo delavce z učinkom inovacij pri ustvarjanju dohodka.

Sama normativna urejenost tega področja v samoupravnih aktih (poseben pravilnik o inovacijah) še ne zadošča. Vse preveč je primerov, ko se razni predlogi, izboljšave itd. zaradi različnih vzrokov, predvsem tistih sub-

jektivne narave, ne odražajo kot ekonomski uspeh. Temu je kriva predvsem nevoščljivost in zavist posameznikov, ki zavirajo in onemogočajo, da bi inovacija prišla na dan, čemur se moramo postaviti po robu predvsem z enotno akcijo podružbljanja inovacijske dejavnosti znotraj kolektivov in tudi navzven, širše v družbi.

Prepočasno reševanje oziroma uresničevanje inovacij v praksi pomeni, da je še vrsta togosti na vseh ravneh, ki preprečujejo hitrejšo uveljavitev. Med ovire štejejo tudi razne birokratske metode in postopki.

V razpravi je bilo postavljeno tudi nedorečeno vprašanje in problem inovacij delavcev, pri katerih menimo, da je inovacijska dejavnost sestavni del njihovih delovnih nalog. To so zlasti delavci, ki opravljajo razvojno raziskovalne naloge, vodstveni delavci v proizvodnji in tudi vzdrževalci, torej delavci, ki lahko tudi največ prispevajo h kakovostnim inovacijam. Tako je kljub temu, da smo sprejeli v družbi stališče, da imajo vsi delavci, ne glede na dela in naloge, ki jih opravljajo, pravico do uveljavljanja inovacij oziroma do posebnih nadomestil zanje. Vendar v praksi še nismo dovolj opredelili delovnih nalog in ob tem še nakazane stopnje inventivnosti pri opravljanju teh nalog. Poleg tega še ni dodelana metodologija vrednotenja ustvarjalnosti delavcev v teh organizacijskih enotah, nadalje so še velike nejasnosti pri vrednotenju inovacijskih dosežkov in industrijske lastnine ter iz tega izhajajoče pravice do posebnih nadomestil na podlagi ustvarjalnosti. Ob poudarjanju problemov so bile navedene tudi konkretne pomanjklivosti, ki so čisto subjektivne narave, od uravnilijskih teženj do tehnokratskega mišljenja.

Da proces razširjanja inovacijske dejavnosti ne steče uspešneje, je krivo tudi dejstvo, da se prizadevanja za večji dohodek na podlagi inovacij težja in manj učinkovita kot enostavno doseganje porasta dohodka zaradi inflacije oziroma dvigovanja cen. Zato je bilo ponovno opozorjeno, da bomo morali začeti prikazovati dohodek tako, da bi posebej prikazovali dohodek, ki je pridobljen s povečanjem cen in posebej dohodek, ki je porasel na račun boljše produktivnosti in z uresničevanjem inovacij.

Posamezne OZD, denimo DO Lek in Lito-stroj, že vrsto let sistemsko in načrtno gradijo dohodek in svoj nadaljnji razvoj prav na podlagi vgrajevanja lastnega znanja in dokaj razvite inventivne dejavnosti med delavci v vseh okoljih.

Tudi v drugih OZD, kjer sicer še niso uspeli inventivne dejavnosti tako izraziti, so vendarle v zadnjem času (to velja za OZD Iskre, PAP, Color, IMP DO IKO itd.) doseženi premiki. Ob naprežanju za uveljavljanje in boljše izkoriščanje lastnega znanja večkrat trčijo ob zid administrativnih ukrepov, ki onemogočajo hitrejši razvoj. Med temi je predvsem zapora uvoza nujne opreme, ki je pri nas ni, je pa eden prvih pogojev za uresničevanje inovacijskih idej. Nadalje prihaja do nedoslednega ali boljše rečeno pomanjklivega planiranja inovacijskih procesov in razvojnih nalog, kajti ni dovolj neko novo idejo uresničiti, temveč jo je tudi treba prodati in tako doseči dohodek.

Ob poteku razprave je bila predstavljena tudi anketa, ki jo je izvedla šišenska občinska raziskovalna skupnost o razvitosti inventivne dejavnosti v občini. Čeprav na anketo

ni bilo odgovorov iz vseh OZD, pregled le kaže na to, da je sedanji gospodarski trenutek narekoval pravilno usmerjenost večine ozdov, da uporabljajo kar največ lastnega znanja in domače tehnologije.

Rezultati ankete bodo služili tudi za načrtnejše delo občinske raziskovalne skupnosti.

Celovita razprava, saj se je k besedi prijavilo dokajšnje število razpravljalcev, bo služila kot osnova za sporočilo 10. kongresu ZSS in predstavlja del aktivnosti občinskega sveta ZSS Ljubljana-Siška pri podružbljanju in širjenju inventivne dejavnosti v sleherni organizaciji združenega dela naše občine.

### Priprave na kongres zveze sindikatov

### Razprave naj ne bodo samo formalnost

Predsedstvo občinskega sveta zveze sindikatov Ljubljana-Siška je na zadnji seji ocenilo dosedanje priprave na 10. kongres zveze sindikatov Slovenije in uresničevanje politike OD.

Člani predsedstva so ugotovili, da je razprava o dokumentih 10. kongresa ZSS in 9. kongresa ZSJ v osnovnih organizacijah sicer stekla, vendar je bila zaradi letnih dopustov vse preveč formalna. Zato je treba v preostalem času do kongresa izkoristiti vse oblike in možnosti za razprave.

Program aktivnosti občinskega sveta ZSS, čeprav z nekoliko časovnega premika, poteka v skladu z rokovnikom. Vse dosedaj organizirane tematske razprave so dale vrsto napotil za izboljšanje stanja na posameznih področjih našega družbenoekonomskega in družbenopolitičnega življenja, čeprav se nekatere ocene ponavljajo. Delegati naše občinske organizacije pa dobivajo snov za svojo udeležbo na kongresu, saj bodo lahko spregovorili o zadevah, ki tarejo združeno delo.

V nadaljevanju seje so spregovorili še o uresničevanju letošnjega dogovora o razporejanju dohodka in ocenili kako v naši občini uresničujemo dogovorjeno politiko delitve osebnih dohodkov. Ker so bili na seji tudi predstavniki OZD, ki so bile kršiteljice dogovora za leto 1981, so bili člani predsedstva seznanjeni z aktivnostjo sindikata v teh okoljih, da bodo poravnali preveč izplačano maso za osebne dohodke.

Po kritični obravnavi stanja v prvi polovici letošnjega leta je predsedstvo v svojih sklepih zavezalo vse osnovne organizacije, da morajo spregovoriti o izvajanju dogovora v lastnih okoljih, zahtevati poročila in ob prekoračitvah zahtevati in oblikovati načine, kako bodo povrnil preveč izplačane osebne dohodke.

S politično akcijo odločno vztrajamo pri uresničevanju dogovorjene politike delitve osebnih dohodkov in skupne porabe, odvisno od rasti dohodka.

Zaradi boljšega in realističnega spremljanja izvajanja dogovora pa je potrebno pripraviti skupne, enotne kriterije za obravnavo in ukrepanje proti prekoračitvam dogovora.

Predsedstvo je ocenilo tudi sprejemanje samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za pospeševanje izvoza v letošnjem letu. Ugotovilo je vzroke za slab odziv OZD in sprejelo določene ukrepe, da bi akcijo sprejemanja teh sporazumov okrepili.